«6D030100 – Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Ордаева Айгул Жумабердиевнаның «Сталкинг (ізге түсу): адамның жеке кеңістігіндегі мүліктік емес қатынастарға қол сұғу салдарынан құқықтық қорғау мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшем шарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Диссертация келесідей мемлекетті бағдарламардың басым бағыттарына **сәйкес келеді:** Қазақстан Республикасы Президентінің 2021 жылғы 15 қазандағы № 674 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының құқықтық саясатының 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 29 желтоқсандағы № 1233 қаулысымен бекітілген Қоғамдық қауіпсіздікті қоғаммен әріптестік жасап қамтамасыз етудің 2024 – 2028 жылдарға арналған тұжырымдамасы (құқық бұзушылық профилактикасы саласында); Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 6 желтоқсандағы № 384 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасындағы 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасы
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін **қосады**/қоспайды, ал оның маңыздылығы **ашылған**/ашылмаған.	Диссертациялық жұмыс ғылымға елеулі үлес қосады және оның маңыздылығы ашылған. Диссертациялық жұмыста сталкингпен күрес жүргізуге қатысты мәселелер алғаш рет диссертациялық деңгейде сталкингтің алдын алу қатынастарын реттейтін салаларында ұлттық заңнаманы дамытуға қатысуы қамтыла отырып, жан-жақты зерттелген. Зерттеу нәтижесінде алынған материалдар негізінде сталкингпен

			күрес механизмдерін жетілдіру бойынша ғылыми ұсыныстар дайындалған. Сонымен қатар бұл зерттеу жұмысы Қазақстан аумағындағы алғашқы жұмыс болып табылғандықтан, болашақта осы тақырыптың өзге қырларын қарастыратын ғылыми зерттеулер үшін негіз болатындығы сөзсіз.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: **1) жоғары;** 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Диссертациялық зерттеу жұмысының өзі жазу деңгейі жоғары. Зерттеудің ғылыми нәтижелері ізденушінің өз бетімен сталкингтің алдын алу проблемаларын қарастыратын ғылыми дерек көздерді жинақтау, талдау, нормативтік құқықтық актілерге түсініктеме беру және отандық, шетелдік заңнамаларын зерттеу негізінде қол жеткізілген. Ізденуші сталкингпен күрестегі отандық және шет елдердің тәжірибесінің негізінде сталкингтің алдын алу бойынша жаңа ұсыныстар жасалды.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: **1) негізделген;** 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі толығымен **негізделген.** Себебі, сталкингпен күрес жүргізу мәселелрі отандық ғалымдардың арасында бұрын- соңды талданбаған өзекті мәселелердің бірі болып табылады, сонымен қатар аталған қылмыстық іс-әрекетке қылмыстық жауаптылық белгілейтін нормалар жуырда ғана қабылданды, сәйкесінше бұл жаңа құрамға қатысты ғылыми негізделген тұжырымдар әлі қалыптасқан жоқ.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: **1) айқындайды;** 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.	Диссертация мазмұны оның тақырыбын толығымен ашып **айқын** көрсетеді. Жұмыс материалдарын дәйекті және қисынды көрсетілуін қамтамасыз ететін өзара байланысты үш бөлімнен тұрады.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: **1) сәйкес келеді;** 2) ішінара сәйкес келеді;	Диссертациялық зерттеудің мақсаты мен міндеттері диссертацияның тақырыбына сәйкес келеді. Автор зерттеу мақсатына жету үшін қойылған міндеттері тақырыпқа **сәйкес** келеді.

		3) сәйкес келмейді.	
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	Диссертациялық зерттеу нақты логикалық құрылымға ие. Диссертацияның барлық бөлімдері бір-біріне қайшы келмейді, қойылған мәселелермен **толық байланысы бар.**
		1) толық байланысқан;	
		2) ішінара байланысқан;	
		3) байланыс жоқ.	
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	**сыни талдау бар**. Ізденуші ұсынған нәтижелер мен тұжырымдамалар оған дейін жазылған шетелдік ғалымдардың ғылыми жұмыстармен салыстырылып, зерттеліп дайындалған.
		1) сыни талдау бар;	
		2) талдау ішінара жүргізілген;	
		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;	
		4) талдау жоқ.	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	Зерттеу барысында ізденуші қол жеткізілген ғылыми нәтижелер мен ереже**лер толығымен жаңа** болып табылады. Сталкингтен жеке тұлғаларды құқықтық қорғаумен байланысты проблемалар Қазақстан аумағында алғаш рет зерттеліп отыр.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	Сталкингпен байланысты мәселелер Қазақстан аумағындағы алғашқы іргелі зерттеу болып табылғандықтан, зерттеуде ізденушімен ұсынылған қорытындылардың барлығы **толығымен жаңа** болып табылады
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	Ізденушінің диссертация тақырыбының мәнін ашу мақсатында сталкингпен күрес проблемасына кешенді және жүйелі түрде қарау бұл тақырыпты жан-жақты талдау нәтижесінде ұсынылып отырған техникалық, технологиялық, экономикалық шешімдері **толығымен жаңа** болып табылады.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	

6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде **негізделген**/негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Ізденушімен ұсынылған барлық негізгі қорытындылар жеткілікті ғылыми дәлелдемелермен **негізделген**.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? **1) дәлелденді;** 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; **2) жоқ;** 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? **1) ия;** 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; **3) кең** 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	Қорғауға ұсынылатын негізгі тұжырымдар: **Тұжырымдама 1** Ізденуші сталкингтің (ізге түсу) негізгі белгілерін ашқан. 7.1. 1) дәлелденді 7.2. 2) жоқ 7.3. 1) ия 7.4. 3) кең 7.5. 1) ия **Тұжырымдама 2 Сталкердің авторлық сипаттамасы берілген**. 7.1. 1) дәлелденді 7.2. 2) жоқ 7.3. 1) ия 7.4. 3) кең 7.5. 1) ия **Тұжырымдама 3** Сталкингтің (ізге түсу) «себеп-фактор» түріндегі құрамдас бөліктері ашылған. 7.1. 1) дәлелденді 7.2. 2) жоқ 7.3. 1) ия 7.4. 3) кең 7.5. 1) ия **Тұжырымдама 4** Сталкинг (ізге түсу) ұғымының авторлық анықтамасы берілген. 7.1. 1) дәлелденді 7.2. 2) жоқ

		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	7.3. 1) ия 7.4. 3) кең 7.5. 1) ия **Тұжырымдама 5** Сталкингпен (ізге түсу) байланысты мәселелерді толыққанды, жан жақтың зерттеудің алгоритімі ұсынылды. 7.1. 1) дәлелденді 7.2. 2) жоқ 7.3. 1) ия 7.4. 3) кең 7.5. 1) ия
		1) ия;	
		2) жоқ	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8.	Дәйектілік қағидаты.	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	Ізденушімен зерттеуде қолданылған әдіснамалық тәсілдер нақты әрі негізделген. Ізденуші ғылыми негізделген танымның жалпы және жеке әдістерін, жіктеу, кибернитикалық аналогтарын айқындау, құқықтық қорғауды салалық тұжырым жасау, туындаған сұрақтарды зерттеу мен талқылау, тарихи-құқықтық саралау, салыстырмалы-құқықтық талдау, шетелдік зерттеушілердің ғылыми еңбектеріне, ұлттық заңнама мәтініне герменевтикалық талдау мен аналитикалық тәсілдер (түсініп алу, айқындап алу, негіздеу және теріске жоққа шығару) формальды-логикалық талдау әдісі, моделдеу әдісі, жүйелі талдау әдісі, аргументациялау және өзге ғылыми әдістер мен тәсілдерін қолданған.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	**1) ия;**	
		2) жоқ.	
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеудің қазіргі әдістер мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған.
		1) ия;	
		2) жоқ.	

		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	Теориялық қорытындылар, анықталған өзара байланыстар мен заңдылықтар дәлелденген және ғылыми-практикалық конференциялардың журналдары мен материалдарында жарияланған ғылыми-практикалық мақалаларда расталған.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен **расталған** / ішінара расталған / расталмаған.	Осы ізденістегі маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге және өзгеде дереккөздерге сілтемелер арқылы **расталған**.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға **жеткілікті**/жеткіліксіз.	Диссертацияны жазу барысында ізденушімен пайдаланылған әдебиеттер тізімі диссертациялық жұмыстың әдеби шолуына қатысты **жеткілікті**. Ізденуші осы зерттеуінде 159 дереккөз пайдаланған.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:	Диссертациялық зерттеудегі тұжырымдар мен ұсыныстар сталкингтен жеке тұлғаларды құқықтық қорғау мәселелері бойынша азаматтық құқық, қылмыстық құқық, криминология ғылымдарына үлес қосатындығы сөзсіз. Диссертациялық зерттеудегі тұжырымдар мен ғылыми нәтижелері аталған мәселеге қатысты одан әрі жүргізілетін ғылыми ізденістерге де негіз бола алады.
		1) бар;	
		2) жоқ.	
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	Бұл ғылыми ізденістің практикалық маңызы өте жоғары болып табылады. Ізденушімен алынған ғылыми нәтижелер қолданыстағы қылмыстық, әкімшілік және басқада заңнамалардың сәйкес нормаларын жетілдіру үшін қолданылуы мүмкін.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?	Ізденушімен ұсынылған практикалық ұсынымдардың барлығы толығымен жаңа болып табылады, себебі
		1) толығымен жаңа;	

		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	зерттеу тақырыбы бойынша ел аумағында бұрын соңды жүргізілген ізденістер жоқ.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: **1) жоғары;** 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертациядағы академиялық жазу сапасы **жоғары** деңгейде. Осы тектес жұмыстарға қойылатын талаптардың барлығын сақтай отырып, жазылған.
11.	Диссертацияға ескертулер		Сонымен қатар диссертацияда келесідей кемшіліктер мен ұсыныстар орын алған: 1. Сталкингке қарсы күресте тәжірибесі бар Еуро Одаққа кіретін мемлекеттердің тәжірибесіне тереңірек тоқталғанда дұрыс болар еді. Әрине бұл ескертпелерді ұсыныс ретінде қабылдаған жөн және ол диссертацияның оң бағасына ешбір кері ықпалын тигізбейді.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Зерттеу бойынша алынған ғылыми нәтижелер мен тұжырымдар Scopus және Web of Scıence деректер қорына кіретін шетелдік ғылыми басылымдарда, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы бақылау комитеті бекіткен тізімдегі журналдарда, халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияларда ғылыми мақалаларда жарияланды. Ізденуші барлығы 21 ғылыми мақала жариялаған.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Диссертациялық жұмыс материалдарына сүйене отырып, Ордаева Айгул Жумабердиевнаның «Сталкинг (ізге түсу): адамның жеке кеңістігіндегі мүліктік емес қатынастарға қол сұғу салдарынан құқықтық қорғау мәселелері» атты диссертациялық жұмысы жоғары ғылыми-теориялық базамен

			ұйғарынды қайнар көздерді үйлестіретін аяқталған, жоғары кәсіби деңгейдегі зерттеу жұмысы болып табылады, бұл өз кезегінде диссертациялық жұмысты отандық криминология мен қылмыстық құқық ғылымдарына қомақты үлес қосатын және осы тектес диссертациялық жұмыстарға қойылатын барлық талаптарға жауап беретін ғылыми жұмыс ретінде қарауға мүмкіндік береді. Осы негізде, аталған диссертациялық жұмыс философия докторы (PhD) дәрежесін беру жөніндегі талаптарға толық сәйкес келеді, ал автор 6D030100 – «Құқықтану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға толық лайық.

Ресми рецензенттер пікірлерінде келесі шешімдердің бірін көрсетеді:

1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру;

«6D030100 – Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Ордаева Айгул Жумабердиевнаның «Сталкинг (ізге түсу): адамның жеке кеңістігіндегі мүліктік емес қатынастарға қол сұғу салдарынан құқықтық қорғау мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына оң пікірімді бере отырып, жұмысқа қойылатын талаптарға сәйкес және философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент:
Құқықтану және Халықаралық құқық» кафедрасының профессоры,
«Тұран» Университетінің Құқық Ғылыми-зерттеу
институтының директоры, з.ғ.д. **Акимжанов Талгат Курманович**

«Научно-исследовательский институт права при университете «Туран»

растаймын. «Туран» университетінің ҚҚКБ
бастығы
«__» _____ ж.